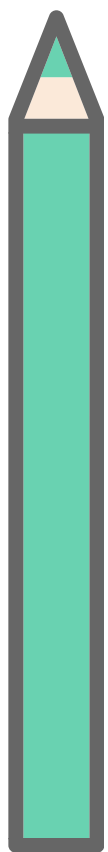

EKOSTORY.CZ

DIDAKTICKÉ LISTY PRO UČITELE

K FILMU "EKOSTORY"

Vážené pedagožky a pedagogové,

tyto didaktické listy vám nabízí sadu možností, jak film po jeho zhlédnutí v hodině poutavě reflektovat se studenty a studentkami, zapojit je do problematiky a rozvinout s nimi diskusi.

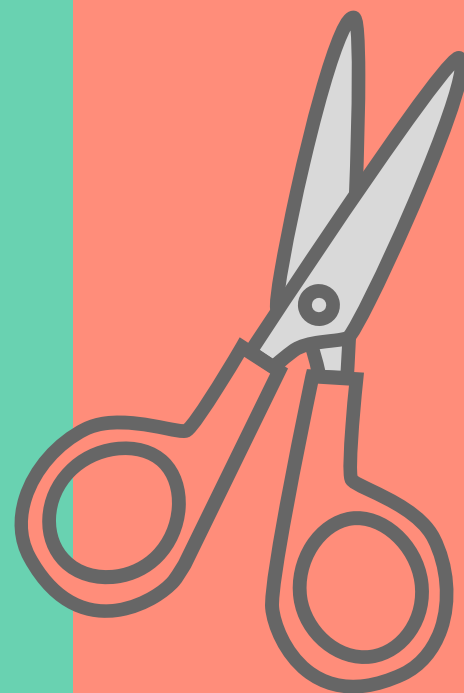
K dispozici je vám kromě didaktického listu i manuál k filmu, který obsahuje výčet témat u jednotlivých sekvencí snímku. Ten vám může sloužit jako tematická inspirace pro diskusi se studenty a studentkami.

Než pustíte film, navedte studenty, čeho si při projekci všímat a proč.

Hlavním tématem filmu je občanská angažovanost na pozadí dějin ekologického hnutí a ochrany přírody v Československu od padesátých let.

I když se velká část příběhu odehrává v komunismu, uvidíme mnoho lidí, kteří se snažili měnit svět kolem sebe. Na začátku byl vždy aktivní jednatel a jeho zájem něco zlepšit, chránit, proměnit své okolí. Často se k němu pak přidávali další lidé. Období komunismu občanským aktivitám nepřálo, ale přesto se odehrávaly s čím dál větší silou.

Ve filmu uvidíme, co všechno lidé dělali, jak na to šli, čím se inspirovali, jaké triky používali, jak spolupracovali s druhými, jak se vyhýbali postihu. Je to živá encyklopedie způsobů občanské angažovanosti, která je inspirativní pro naši současnost i budoucnost.

NÁVRHY PRO PRÁCI S FILMEM

Promítněte studentům a studentkám dokumentární film EKOSTORY. Stopáž filmu je 43 minut.

Po přestávce v další vyučovací hodině nabízíme sadu následujících možných aktivit sloužících k rozvoji občanského uvědomění a vnímání vlastní role ve společnosti. Není potřeba využít všechny nabízené aktivity. Můžete si vybrat ty, které se jeví jako vhodné pro vaši třídu a vyhovují vašemu pedagogickému stylu.

Rozdejte žákům pracovní listy, které vám usnadní práci s jednotlivými aktivitami.

JEDNOTLIVÉ POSTUPY

Úvodní neformální diskuse (5 minut)

Studenti a studentky mají v pracovních listech k dispozici vytištěný arch s fotografiemi a jmény postav zhlédnutého dokumentárního filmu.

Na film můžete navázat kolektivní diskusí s otázkou:

"Kdo vás nejvíc zaujal a čím? A proč?"

Následně můžete plynule navázat jednoduchou hrou:

Pantomima (5 minut)

Studenti a studentky představují pro ně inspirativní postavu a její činnost zprostředkovanou filmem předváděním pantomimy. Ostatní s využitím archů s fotografiemi postav hádají, o koho se jedná.

Po vyčerpání pantomimy můžete pokračovat v neformální diskusi s těmito otázkami (5-10 minut):

- Co všechno může změnit jedinec? Jaké to ve filmu mělo zárodky?
- Co vás nejvíc zaujalo nebo překvapilo?
- Projevila některá z postav osobní odvalu? Můžete to vysvětlit?
- Které přístupy postav vás zaujaly, a proč?
- Co jste se dozvěděli nového?
- V čem byla tehdejší doba podobná a v čem odlišná od té dnešní?
- Změnil film v něčem váš názor?

Rozpomínačka (5 minut)

V rozpomínačce studenti a studentky mohou rozvíjet své postřehy o tom, v čem bylo podstatné občanské angažmá vybraných postav a spolků. Můžete pokládat otázky:

"Co vykonaly jednotlivé postavy či uskupení? Jaká práce za nimi zůstala a jaký to mělo význam?"

Pražské matky

Tým Bořena

Brontosauři

Otakar Leiský

Vladimír Kořen

Antonín Buček

Bedřich Moldan

Brainstorming aneb bouře mozků (10 minut)

Vyzvěte žáky, aby jeden po druhém zapisovali na tabuli všechny „formy občanské angažovanosti“. To jsou aktivity, které občané činili ve prospěch životního prostředí a ochrany přírody, a kterých si studenti ve filmu všimli – nezáleží, jestli se jedná o dobu před revolucí v roce 1989 nebo po ní.

Mohou doplnit i ty, které film nezobrazuje, ale ze svého života je znají. Po skončení brainstormingu můžete pomocí hlasování společně zjišťovat třídní klima – kterých způsobů občanské angažovanosti se studenti a studentky ve svém životě zatím zúčastnili?

Vlastní role (10 minut)

Čtěte postupně jednotlivé formy občanské angažovanosti a nechte studenty a studentky, aby se hlásili, pakliže něco z uvedeného ve svém životě již činili, zúčastnili se, a podobně:

- peněžní příspěvek na veřejně prospěšné účely
- materiální dar na veřejně prospěšné účely
- podpis petice
- přesvědčování blízkých o veřejných tématech
- účast v internetové diskusi
- účast na veřejné schůzi nebo debatě
- vystoupení na veřejné schůzi
- názor, stížnost či pochvala vyjádřené emailem institucím
- dobrovolnická práce či činnost
- napsání a publikování článku
- psaní blogu o veřejných tématech
- dopis politikovi či firmě
- žádost o informace úřadu či jiné instituci

Pokračování na další straně

Vlastní role (pokračování)

- jednání s politikem či firmou
- výchovné a zájmové aktivity, např. vedení kroužku
- účast ve správním řízení
- členství v občanském sdružení či spolku
- umístění vlajky, plakátu, placky
- účast na protestu, happeningu, demonstraci
- organizace protestu happeningu, demonstrace
- účast ve volbách, např. studentských
- kandidatura ve volbách, např. do školní samosprávy

Let balónem (10 minut)

Na tabuli nakreslete velký horokovzdušný balón s visícími pytlíky zátěže. Do nich vepište jedenáct základních občanských svobod a práv z následujícího seznamu.

Vysvětlete žákům, že balón klesá a je potřeba odhazovat jednotlivé zatěžující pytlíky. Požádejte dobrovolně přihlášené žáky, aby v diskusi s ostatními z tabule postupně umazávali ta občanská práva a svobody od těch, které považují za nejméně důležité po ty nejdůležitější. Nechte studenty krátce okomentovávat své volby.

Zastavte umazávání ve chvíli, kdy na tabuli bude zbývat poslední typ občanské svobody nebo práva. Tato hra je simulací postupného ubývání občanských svobod a práv ve společnosti. Žáci si díky ní uvědomí, jakými kroky se postupně může společnost stávat nesvobodnou. Krátce můžete diskutovat, jakými kroky se společnost může proměňovat tímto směrem a jak lze své svobody a práva hájit.

Seznam občanských svobod aneb občanských práv viz dále.

Seznam občanských svobod a práv

- svoboda projevu
- právo na svobodné volby
- svoboda vlastnictví
- právo na odpor
- právo na čisté a zdravé prostředí
- petiční právo
- právo na informace
- svoboda myšlení, svědomí a náboženského vyznání
- svoboda shromažďování a sdružování
- právo na soukromí
- svoboda pohybu

Můžete vyvolat krátkou diskusi na tato témata:

Která práva a svobody máme dnes? Která jsme neměli před rokem 1989?

Parlament (5 minut)

Rozdejte studentům a studentkám kartičky ANO a NE. Vyslovujte jednotlivá tvrzení a nechte je pomocí kartiček vyslovovat jejich souhlas či nesouhlas s tvrzením. Jednotlivá tvrzení můžete modifikovat, změnit či doplnit. Tvrzení:

- o odborných problémech mají rozhodovat odborníci
- člověk by se měl angažovat jen tam, kde žije
- občané se nemají plést do rozhodování, od toho jsou řádně zvolení politici
- mladí lidé jsou nezkušení, do politiky by neměli vstupovat
- občan by neměl být pronásledován za projevení názoru
- blokáda je nelegální
- je povinností občanů být loajální k vládě

Na hlasování ANO – NE můžete posléze navázat následující průběžnou debatou.

Průběžná debata se studenty (5-10 minut)

- Co může občan dělat za každého režimu, když chce něco změnit?
- Jak ekologická situace v období komunismu přispěla k revoluci?
- Proč je důležité se scházet? Jaký je význam spolků, sdružení
- Jakými způsoby lze šířit informace? Jak lze informovat ostatní?
- Jakými způsoby se dá vytvářet tlak veřejnosti na vládu a úřady?

Posléze můžete pokračovat další společnou hrou.

Názorová přímka (5 minut)

Na zemi je vyznačena přímka (páskou nebo provázkem). Každý konec přímky reprezentuje jeden pól přístupu k danému tématu.

Požádejte studenty, aby zaujali podél přímky takové místo, které vystihuje jejich postoj. Na jedné straně je pól „absolutně souhlasím“, uprostřed přímky je „neutrální postoj“, na opačné straně je pól „silně nesouhlasím“.

Následně můžete studenty nechat, aby se mezi sebou diskutovali a případně posléze ještě změnili svou pozici. Jinou variantou, při které by se studenti více poslouchali, může být, že se jednotlivých studentů a studentek budete ptát přímo vy, proč zaujali právě tu kterou pozici. Ostatní zatím poslouchají.

Téma/otázka: Každý člověk má právo protestovat za všech okolností proti tomu, co považuje za škodlivé pro společnost, životní prostředí či další oblasti.

Tuto otázku můžete samozřejmě modifikovat či změnit.

Čtyři rohy (5 minut)

V této hře můžete využít čtyři rohy třídy. Každý roh představuje jednu konkrétní odpověď, kterou můžete určit z následujícího seznamu - škály. Toto vymezení nutí studenty volit svou pozici, která nemusí úplně přesně odpovídat jejich postojům. Hra si klade za cíl naučit se přiklonit k určitému postavení, byť ani jedno není zcela přesné.

Variantou je nechat studenty vybrat si svůj roh postupně – přečíst první odpověď a nechat studenty, kdo se pro daný roh rozhodne. Poté pokračovat druhou odpovědí, atd. Na konci, až jsou všechny odpovědi přečteny, studenti mohou svou pozici změnit a můžete o tom diskutovat. Čtyři odpovědi na otázku.

Jakými občany byste chtěli být?

- 1. Starat se o své soukromí a rodinu, rozhodování nechat na politicích, mít svůj klid a nevyčerpávat se věcmi, které se mne netýkají, soustředit se na svou práci.
- 2. Zajímat se ve svém okolí o to, co ovlivňuje můj život, přidávat se k aktivitám ostatních občanů, podepisovat petice, účastnit se demonstrací či protestů.
- 3. Zabývat se širšími problémy, vstupovat do sdružení nebo spolků, pořádat demonstrace a organizovat petice, obracet se na politiky a úřady.
- 4. Aktivně ovlivňovat věci kolem sebe, vstoupit do politiky, kandidovat do zastupitelstva, zakládat občanská sdružení nebo spolky, přinášet nová témata.

Závěrečná diskuse o vlastní občanské roli (5 minut)

- Už jste někdy udělali něco ve prospěch svého okolí nebo společnosti? Co to bylo?
- Na čem vám ve vašem okolí nebo ve společnosti záleží?
- O co byste se vy sami rádi zasazovali v budoucnu?
- Jakými způsoby byste to mohli udělat?
- Co všechno byste ve svém snažení mohli využít?

Dovolte, abychom vám poděkovali za využití projektu Ekostory.cz, dokumentárního filmu EKOSTORY a souvisejících didaktických materiálů při výuce.

K dotazům, připomínkám, podnětům a další spolupráci vám jsme k dispozici: info@ekostory.cz

Partneři projektu

